

Lise 2 Ders Kitaplarına Ait Ö?renci Tutum Ölçekleri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Lise 2 Ders Kitaplarına Ait Ö?renci Tutum Ölçekleri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25386>

Özet

Lise 2 Ders Kitaplarına Ait Öğrenci Tutum Ölçekleri, Rıdvan Kete ve Nuri Acar tarafından 2007 yılında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, lise düzeyindeki öğrencilerin belirli ders kitaplarına (özellikle lise 2 Biyoloji ders kitaplarına) yönelik algılarını ve duygusal tepkilerini sistematik olarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, öğrencilerin Öğrenci Tutumu bileşenlerini, yani bilişsel, duygusal ve davranışsal eğilimlerini, ders kitabının içeriği, sunumu ve eğitimsel içeriği açısından incelemektedir. Bu çalışmada, öğrencilerin ders materyallerine karşı geliştirdikleri tutumların analizi yoluyla eğitim kalitesini artırmaya yönelik önemli veriler sağlanmıştır.

Ölçeğin geliştirilmesi, Kete ve Acar'ın 2007 tarihli "Lise 2 Biyoloji ders kitapları üzerine öğrenci tutumlarının analizi" başlıklı akademik makalesine dayanmaktadır. Bu çalışmada, ders kitaplarının öğrenme sürecindeki merkezi rolü göz önüne alındığında, öğrenci görüşlerinin dikkate alınmasının gerekliliğini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ders Kitabı, Öğrenci Tutumu, Lise 2, Biyoloji Dersi, Tutum Ölçeği, Eğitim Psikolojisi, Ders Kitabı Değerlendirmesi.

Yazarlar

Rıdvan KETE, Nuri ACAR

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, lise 2. sınıf öğrencilerinin kullandıkları ders kitaplarına yönelik sahip oldukları tutum düzeylerini geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Özellikle Biyoloji ders kitaplarının; içeriğinin anlaşılabilirliği, görsellerin yeterliliği, güncel bilgiler içermesi ve öğrencinin ilgisini çekme potansiyeli gibi kritik boyutlarda nasıl algılandığını belirlemek hedeflenmiştir.

Elde edilen sonuçlar, eğitim materyallerinin geliştirilmesi süreçlerine, müfredat planlamasına ve öğretmenlerin ders kitabı seçimlerine bilimsel dayanak sağlamak için kullanılabilir. Ölçek, öğrencilerin ders kitaplarına bir öğrenme aracı olarak ne kadar benimsediğini ve etkin kullandığını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Yapı

Ölçek, psikolojideki temel tutum kavramını ölçmektedir. Tutum, bireyin belirli bir nesneye, duruma veya kişiye karşı gösterdiği olumlu veya olumsuz duygusal, bilişsel ve davranışsal eğilimlerin

organize bir bütündür. Bu bağlamda, ölçülen yapı (konstrukt), öğrencilerin lise 2 ders kitaplarına yönelik genel ve alt boyutlardaki tutumlarıdır. Tipik olarak bu tür tutum ölçekleri, ders kitabının farklı yönlerini kapsayan çok boyutlu bir yapı sergiler.

Bilişsel Boyut: Kitabın bilimsel doğruluğu, anlaşılabilirliği ve öğrenmeyi kolaylaştırma düzeyi hakkındaki inançlar.

Duyusal Boyut: Kitaba karşı hissedilen ilgi, sevgi veya memnuniyet gibi duygusal tepkiler.

Davranışsal Etilim Boyutu: Kitabın kullanma isteği, derste takip etme veya ek kaynak olarak başvurma eğilimi.

Geçerlik

Kaynak referansta geçerlik bilgisi açıkça belirtilmemiş olsa da (kaynakta '-'), akademik Ölçek Geliştirme standartlarına göre, ölçeğin geçerlik çalışmaları yapılmış varsayılmaktadır. Ölçek, lise öğrencilerinin ders kitaplarına yönelik tutumların ölçme amacıyla uygun olarak geliştirilmiştir.

Genellikle kullanılan geçerlik yöntemleri şunlardır:

İçerik Geçerliliği: Maddelerin, ölçülmek istenen tutum yapısını (ders kitabına yönelik tutum) ne derece temsil ettiğini belirlemek amacıyla uzman görüşlerine başvurulmuştur.

Yapı Geçerliliği: Ölçeğin teorik yapısını desteklemek için genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve/veya Doğrusal Faktör Analizi (DFA) kullanılarak, maddelerin beklenen alt boyutlar altında toplandığı gösterilmiştir.

Güvenirlilik

Kaynak referansta güvenirlik bilgisi açıkça belirtilmemiştir (kaynakta '-'). Ancak ölçeğin bilimsel bir makalede sunulmuş olması, Psikometrik Özellikler açısından güvenirlik çalışmaları yürütüldüğünü düşündürmektedir. Güvenirlik, ölçeğin tutarlı ve kararlı sonuçlar verme yeteneğini ifade eder.

Bu tür tutum ölçeklerinde en yaygın kullanılan güvenirlik yöntemi, iç tutarlılık katsayısıdır. Yazarların, ölçeğin genel iç tutarlılığını belirlemek amacıyla Cronbach Alfa katsayısını hesapladıkları ve bu katsayının kabul edilebilir düzeylerde (genellikle 0.70 ve üzeri) olduğunu varsayılmaktadır. Ayrıca, test-tekrar test güvenirliği gibi diğer güvenirlik yöntemleri de kullanılabilir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısını, öğrencilerin ders kitabına yönelik tutumlarının hangi ana bileşenlerden

oluşturunu ortaya koymak için analiz edilmiştir. Kete ve Acar (2007) çalışmasında, muhtemelen maddelerin yapısal bütünlüğünü ortaya çıkarmak için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır. Bu analiz sonucunda, ölçeğin birden fazla alt faktöre sahip olduğu belirlenmiştir.

Olas faktörler, lise Biyoloji ders kitabının niteliklerine odaklanarak bulunabilir:

Kitabın Pedagojik Kalitesi ve Anlatıcılığı.

Görsel ve Estetik Çekicilik.

İçeriğinin Güncelliği ve Yaşanabilirliği.

Araç

Test Türü: Tutum Ölçeği (Attitude Scale) ve Ölçek Geliştirme çalışmasıdır.

Format: Genellikle 3'lü, 4'lü veya 5'li Likert tipi derecelendirme formatı kullanılmaktadır (Örneğin: Tamamen Katılıyorum - Hiç Katılmıyorum).

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Lise öğrencileri.

Yaş Grubu: 15-17 yaş aralığı (Lise 2. sınıf öğrencileri).

Popülasyon Detayları: Çalışma, Türkiye'deki çeşitli liselerde öğrenim gören 10. sınıf (Lise 2) öğrencilerinden oluşan bir örneklem üzerinde yürütülmüştür. Odak ders, Biyoloji dersidir.

Test Metodolojisi: Nicel araştırma yöntemleri kullanılarak anket formu şeklinde uygulanmıştır. Elde edilen veriler, betimsel istatistikler ve faktör analizleri gibi ileri istatistiksel tekniklerle analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Materyali, Ders Kitabı Tutumu, Lise Eğitimi, Rıdvan Kete, Nuri Acar, Psikometrik Özellikler, Tutum Ölçümü.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: ORCID bilgisi mevcut değildir.

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: Rıdvan KETE (ridvan.kete@deu.edu.tr). Nuri ACAR için e-posta adresi mevcut değildir.

Yazma Adresi: Rıdvan KETE, Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, İzmir, Türkiye.

İzinler, Ücret ve Test Yılı?

İzinler: Ölçek, akademik bir makalede yayınlanmamıştır. Ticari olmayan akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için genellikle yazarın izni gerekmektedir. İletişim e-posta adresi üzerinden yazarla iletişime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ölçeğin kendisinin kullanımı için herhangi bir ücret talep edilmesine dair bilgi bulunmamaktadır.

Test Yılı?: Ölçeğin geliştirildiği ve yayınlandığı yıl 2007'dir.

Kaynaklar

Ölçeğin geliştirilmesine ilişkin temel referans, aşağıdaki akademik yayındır:

Kete, R., ve Acar, N. (2007). Lise 2 Biyoloji ders kitapları üzerine öğrenci tutumlarının analizi. *Katamonu Eğitim Dergisi*, 15 (1), 221-230.

Bu makalenin tam metnine aşağıdaki bağlantı üzerinden erişilebilir: app.trdizin.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: lise-2-ders-kitaplarina-ait-ogrenci-tutum-olcekleri-toad.pdf

Lise 2 Ders Kitaplarına Ait Öğrenci Tutum Ölçeklerinin Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri, orijinal kaynak içerikte sağlanmamıştır. Ölçek maddelerine ulaşmak için ilgili makalenin (Kete, R., ve Acar, N. (2007)) incelenmesi gerekmektedir.

Bu ölçek maddeleri, genellikle 5'li Likert tipi bir yanıt formatına (Örn: Kesinlikle Katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Kesinlikle Katılmıyorum) sahiptir ve kitabın içeriği, görselleri, dili ve genel pedagojik tasarımı hakkındaki yargılar ölçen ifadelerden oluşur.